

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Homiliarium Pauli Diaconi - Cod. Aug. perg. 29

Paulus <Diaconus>

[S.l.], [3. Drittel des 9. Jh.]

De natale Domini: Evangelienlesung nach Lucas; beatus Gregorius papa:
Homilie zu der Evangelienlesung

[urn:nbn:de:bsz:31-20440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-20440)

conceptus est · quidē dō patre sine
conceptione processit · Quodē
dī est · solius patris est unigenitus ·
Quod homo est · solius matris est filius ·
Atque ideo illum · qui ex patre dī est
et ex matre homo · hoc est dñm & homi
nem · unum dñm confitemur ·
Hoc autem totum factum est · ut & dī
per carnem hominis · mysterium salu
taris suscipere & passionis · Et homo
per uirtutem dī · aeternitatis suae
recipere & dignitatem · Nasitur
itaque xps · & maria · ut & sexus fe
minicus hominem dare · et dñm pro
dere & integritas uirginalis · Nas
citur xps & femina · ut sicut adam
decipientem per eam diabolum non
potuit praecauere · ita diabolus ad
uentantem per mariam dñm · non
deprehendere & esse presentem ·
Parturit igitur femina salutem mun
di · ut quae ex tunc erat fomes iniquita
tis · fieret ministra iustitiae ·
Et per quam mors sibi in hunc man
dum aditum pate fecit · per eam
ad nos uita haberet ingressum ·
Atque ut ostenderet creator humani
generis · utriusque se sexus curam
habere · Et utrumque se uelle salua
re · uir nascitur & procedit ex fe
mina · Quatenus aduertemus ·
nullam esse apud dñm · inter uirum
ac feminam · in percipienda salute
distantiam · Car autem non tota

deuotione credamus salutarem pue
ram nasci potuisse de uirgine ·
qui perfectum hominem credimus
de puluere fuisse formatum ·

Exultemus ergo fr̄s & laetemur · cele
brantes natalem dñi nostri ihu xpi ·
quia in eius natuitate nos omnes
natos sentimus ad uitam · Factus
est enim homo · ut non sibi uiuere
qui auctor est uitae · sed ut morte sua
uitam redimeret mortuorum ·

Tantis enim uinculis humanum genus
uinxerat inimicus · tantaque nos
mole immanium presserat peccatorum
ut nullus esset reditus ad salutem ·
Nisi nasceretur illo · qui uitae pro
pria aditum possit redire p̄ morte ·

**ITEM DE NATALE DNI ·
LIC SCI EYA SIC LUCAM ·**

In illo tempore · **E**x ut edictum
iaculare augusto · ut describeretur uniuersus
orbis · haec descriptio prima facta
est · a preside syriae cirino · **E**t ibant
omnes ut profiterentur · singuli in suam ci
uitatem · **A**scendit autem · et ioseph
agalilea de ciuitate nazareth · in iudeam
ciuitatem dauid · quae uocatur bethleem ·

Eo quod esset de domo & familia dauid · ut
proficeretur cum maria desponsata ·
uxore pregnante · **F**actum est autem
cum essent ibi · implerentur dies ut pa
reret · et peperit filium suum primogeni
tum · & pannicula inuoluit · & reclinauit in
sepulchro quia non erat locus in diuersorio ·

et reliqua ·

59
OMEL BEATI GREGORI
PAPAE DE IANDEM LECTIÖN

LARGI

ENTE DÑO.

missarum solle
mnia ter hodie
cælebraturisü

mus. loqui diu de
euangelica lectione

non possumus. Sed nos aliquid
uel breuiter dicere. redemptoris
nostri natiuitas ipsa com pellit.

Quid est quod nascituro dño man
das describitur. Nisi hoc quod aper
te monstratur. Quia ille appa
rebat in carne. qui electos suos ad scri
beret in æternitate. Quo contra
dereprobis per prophetam dicitur.

Deleantur de libro uiuentium. Et
cum iustis non scribantur. Qui
bene etiam in bethleem nascitur.

Bethleem quippe. domus panis in
terprexatur. Ipse namque est
qui ait. Ego sum panis uiuus.
qui de caelo descendi. Locus ergo
in quo dñs nascitur. domus panis
ante uocatus est. quia futurum
profecto erat. ut ille ibi per materia
carnis appareret. qui electorum
mentes. interna facietate reficeret.

Qui non in parentum domo. sed in uia
nascitur. ut profecto ostenderet.
quia per humanitatem quam ad su

pererat. quasi in alieno nascebatur.
Alienum uidelicet. non secundum
potestatem dico. sed secundum natu
ram. Nam de potestate eius
scriptum est. In propria uenit.
In natura etenim sua. ante tempora
natus est. In nostra uenit exem
pore. Qui ergo æternus per
manens. temporalis apparuit. alienum est
ubi descendit. Et quia per prophetam dicitur.

Omnis caro foenum. factus homo
foenum nostrum uestit in frumen
tum. Qui de semetipso ait.

Nisi granum frumenti cadens
inter terram mortuum fuerit. ipsu
solum manet. Unde & natus
in praesepio reclinatur. ut fideles
omnes. uidelicet scã animalia.
carnis sue frumento reficeret.

Ne ab æternæ intelligentiæ pa
bulo. ieiuna remanerent.

Quid est hoc. quod uigilantibus
pastoribus angelus appareret.
eosque di claritas circum ful sit.
Nisi quod illi praecederet uidere sub
limia mererent. qui fidelibus
gregibus pre esse. sollicitè sciunt.

Quumque ipsi pie super gregem ui
gilant. diuina super eos gratia
largius coruscet. Regem uero
natum angelus nuntiat. eius
que uoci. angelorum uoces conci
nunt. Et congaudentes clamant.

Gloria in excelsis dō. Et in terra

pax hominibus bonae uoluntatis . . . Prius quippe quam redemptor noster per carnem naceretur . . . discordiam cum angelis habuimus . . . Aquorum claritate atque munditia . . . per primae culpa meritum . . . per cotidiana delicta ^{longe} distabamus . . . Quia enim peccando extranieramus ad deum . . . extraneo nos a suo consortio deputabant angeli ciues dei . . . Sed quia cognouimus regem nostrum . . . recognouerunt nos angeli ciues suos . . . Quia enim rex caeli terram nostrae carnis adsumpsit . . . Infirmi-
tatem nostram . . . illa iam angelica celsitudo non despiciet . . . Ad pacem nostram angeli redeunt . . . intentionem prioris discordiae post ponunt . . . Et quos prius infirmos abiectosque despexerant . . . iam socios uenerantur . . . Hinc est enim quod loth. & iosue . . . angelos adorant . . . nec tamen adorare prohibentur . . . Iohannes uero in apocalipsi adorare angelum uoluit . . . sed tamen uidem hunc angelum . . . ne se debeat adorare . . . comperit dicens . . . Vide ne feceris . . . conseruus enim tuus sum . . . et fratrum tuorum . . . Quid est quod ante redemptoris aduentum . . . angeli ab hominibus

adorantur & tacent . . .

Post modum uero adorari refugiunt . . . nisi quod naturam nostram quam prius despexerant . . . postquam hanc super se adsumpta conspiciunt . . . prostratum sibi uidere pertimescant . . .

Nec iam sub se uelut infirmam contemnere ausi sunt . . . quam super se uidelicet in caeli rege uenerantur . . .

Nec habere dedignantur homine socium . . . qui super se adorant hominem deum . . .

Curemas ergo fratres karissimi . . . nequanos immunditia polluat . . . qui in aeterna praesentia ^{praesentia} & diuina . . . & angelis suis aequales sumus . . .

Uindicemus moribus dignitatem nostram . . . Nulla nos luxuria inquinat . . . nulla turpis cogitatio accuset . . . Non malitia mentem mordeat . . . Non inuidiae rubigo consumat . . .

Non elatio inflat . . . Non ambitio per terrena oblectamenta dilanet . . .

Quia et enim uocati sunt homines . . .

De fende ergo tibi homo contra uitia honorem dei . . . quia propter te factus est deus homo . . .